LOKUM Sanat ve Tasarım Dergisi
Journal of Art and Design

e-ISSN: XXXX-XXXX, Çevrimiçi/Online, https://dergipark.org.tr/tr/pub/lokum
Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 1, 2023

GENEL MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN MARŞLARIN EĞİTİM MÜZİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Analysis of Anthes Used in General Music Education in Terms of Educational Music

Ömer Bilgehan Sonsel[1], Güray Özbek[2]

Makale Bilgisi

Araştırma Makalesi

Gönderilme:
7 Aralık 2022
Kabul:
16 Aralık 2022

Anahtar kelimeler:
Marş
Ulusal marş
Eğitim müziği

Özet

İnsanların uygarca ve medenice yaşamasının en önemli koşullarından birisi yaşadıkları coğrafyayı ve o coğrafyanın tarihini bilmelerinin gerekliliği olmuştur. Yaşadıkları topraklara, tarihlerine olan bağlılıklarının ve milli hislerinin yaşatılması yolunda müzik önemli bir etmen olmuş, bu etmenin oluşmasında ise müzik formlarından marş kavramı önemli bir yer tutmuştur. Kendi tarihimize baktığımızda Osmanlı Devleti'nden günümüz Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne kadar yaşanılan tarihi olaylar, destanlar ve birçok durum için marşlar bestelenmiş ve bu marşlar sayesinde milletimizin milli hisleri yaşatılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı farklı bölgelerdeki devlet okullarında görevli 120 müzik öğretmeninin marş dağarcığından faydalanılarak alınan görüşler sonucunda marş havuzu oluşturulmuş ve bu marş havuzunda 40 farklı marş tespit edilmiştir. Bu marşların incelenmesinde döküman analizi kullanılmış, çalışmada nitel araştırma deseninden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen 40 marş, söz yazarı, bestecisi, tonalite/modalite/ makam durumu ve ses sınırları açısından incelenmiş, elde edilen sonuçlar ilgili başlıklar altında tablolaştırılmıştır.

Article Information

Research Article

Received:
December 7, 2022
Accepted:
December 16, 2022

Keywords:
Anthem,
National anthem,
Educational music

Abstract

One of the most important conditions for people to live civilized and civilized was the need to know the geography they live in and the history of that geography. For this purpose, music has been an important factor in sustaining people's commitment to the land they live in, their history and their national feelings, and the concept of anthem, one of the musical forms, has taken an important place in the formation of this factor. When we look at our own history, anthems were composed for historical events, epics and many situations from the Ottoman Empire to today's Republic of Turkey, and thanks to these anthems, the national feelings of our nation were kept alive. For this purpose, an anthem pool was created as a result of the opinions received by using the anthem vocabulary of 120 music teachers working in public schools in different regions of the Ministry of National Education and 40 different anthems were detected in this anthem pool. Document analysis was used to examine these anthems, and qualitative research design was used in the study. 40 anthems obtained as a result of the research were examined in terms of songwriter, composition, tonality/modality/maqam status and sound limits, and the results obtained were tabulated under the relevant headings.

Kaynak/Cite: Sonsel Ö. B. & Özbek, G. (2023). Genel müzik eğitiminde kullanılan marşların eğitim müziği açısından incelenmesi. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi, 1*(1), 1-12.

iThenticate
İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayın öncesi intihal taraması yapılmıştır. / This article has been reviewed by at least two reviewers and has been checked for plagiarism before publication.

Copyright © Published by Karabuk University, Karabük, TÜRKİYE

[1] Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, bilgehansonsel@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5814-4363
[2]Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, grflute@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9393-750X

GİRİŞ

İnsan, varoluşundan bu yana hep bir anlam arayışı içerisinde olmuştur. Yaşadığı çevreye uyum sağlama isteği, insanın bu arayış içerisinde birtakım durumları keşfetmesini sağlamıştır. Bu keşiflerden birisi de seslerle iletişimi olmuştur. Say' a göre "İnsan, bir ses evreninin içine doğar, onunla iç içe yaşar, algıladığı seslerle etkileşim içinde bulunur. Tarih öncesi çağlardan beri insanoğlu, işittiği sesleri çözümleyip değerlendirmeye çalışmış, yüzyıllar içinde sesleri düzenlemekte ustalaşarak onlardan bir ifade biçimi yaratmıştır. Buna müziksel anlatım denmektedir" (2009, s.17). Bu ifade biçimi zaman içinde kendini iletişim dışında avcılık, inanç gibi ritüellerde göstermeye başlamıştır. Bahsedilen ritüellerin çeşitlenmesi yeni durumların meydana gelmesini sağlamış, önceleri düzensiz, gürültü şeklinde olan sesler belirli bir düzene girmeye başlamış ve müzik kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu kavram üzerine birçok tanım ve yorum yapılmıştır. Örneğin Tarman müziği "Ses, ritim, armoni şeklinde üç temel öğenin kullanımıyla oluşan işitsel bir dildir." (2016, s.8) olarak tanımlarken Uçan ise "Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür" olarak tanımlamıştır (2018, s.6). Ünlü Yunan filozoflarından Platon müzik hakkındaki "Gençlerimiz sağlam bir iklimin insanları gibi, çevrelerindeki her şeyden faydalansınlar, güzel ülkelerde bir meltemin kanadında gelen sağlık gibi, sanat eserleri de onların gözlerine, kulaklarına mutlu etkiler sağlayan birer kaynak olsun. Gençlerimiz, ta çocukluktan güzelliği sevmeye, güzele benzemeye, onunla bir olmaya, kaynaşmaya özensinler! Müzik eğitimi, bundan ötürü eğitimlerin en iyisidir. Hiçbir şey insanın içine ritim ve düzen kadar işlemez. Müzik eğitimi gereği yapıldı mı insanı yüceltir, özünü güzelleştirir. Kötü yapılınca da bunun tersi olur." düşüncesiyle müzik ve müzik eğitiminin önemini vurgulamıştır (Platon, MÖ 470-399; çev. Eyüboğlu, Cimcoz, 2019, s. 94). Müzik, hayatın her alanında etkisini gösteren bir sanat dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar günlük hayatlarının içinde az ya da çok müzikle iç içe olmakla birlikte bir kısım müziği eğlence aracı olarak görerek dinlemekle yetinirken diğer kısmı ise amatör ya da profesyonel olarak müzikle ilgilenmek istemektedir. Müzikle daha yakından ilgilenmek isteyen bu bireylerin diğer bilim dallarında olduğu gibi müzik alanında da belli bir eğitim almaları gerekmektedir. Ancak doğumdan ölüme kadar devam eden bir durum olan eğitim, politik, sosyal, kültürel ve bireysel açıdan bir olarak ele alındığı için tanımlanması zor bir kavramdır (http://tr.wikipedia.org). Eğitim üzerinde yapılan bazı tanımlara baktığımızda Barrow ve Woods'a göre "Çok kabaca ve genel olarak, toplumun genç bireylerini kendi yaşantılarına ve bu arada aktarılan değerlerle bilgilere dayalı olarak, önceden belirtilen doğrultuda değiştirme ve dönüştürme faaliyetidir." (1989; akt. Cevizci, 2010, s. 165) olarak tanımlanırken, Demirel "Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak yoluyla istendik değişme meydana getirme sürecidir." şeklinde tanımlamıştır (2010, s.). Müzik eğitimi ise sessel ve işitsel niteliğe sahip olarak güzel sanatlar eğitiminde en önemli dallardan birisi olarak görülmektedir. Bireylere kendi müziksel yaşantısından yola çıkılarak, müziksel davranış kazandırma, değiştirme veya geliştirme amaçlı olup planlı bir programla hedefe ulaşılmak istenir (Uçan, 2018, s. 11). Baydu'ya göre müzik eğitimi "Öğrencilerin notaları yazıp okumalarını, basit müzik aletlerinden birini çalmalarını, güzel müzik parçalarını dinlemelerini, dinlenen parçalardan edinilen izlenimleri ifade etmelerini amaç edinen eğitim şeklidir." olarak tanımlanmıştır (2016, s. 278). Bu hedefler doğrultusunda müzik eğitimi kendi içerisinde mesleki müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve genel müzik eğitimi olarak üç başlık altında toplanmaktadır.

Mesleki Müzik Eğitimi

Alanında uzman kişilerce verilen eğitim ile müziği meslek olarak yapmak isteyen, yetenek sınavlarıyla seçilmiş müzik yeteneğine sahip kişilere verilen ve yapacağı mesleğin gerek duyduğu müzikal davranışları kazandırmayı amaçlayan eğitimdir (Tarman, 2016, s.10). Uçan'a göre ise "Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik, doğaççılık, seslendiricilik/yorumculuk, yönetkenlik eğitimi), müzikbilimciliği eğitimi, müzik öğretmenliği/ eğitimciliği eğitimi, müzik teknikçiliği eğitimi ve müzik yöneticiliği eğitimi" mesleki müzik eğitiminin başlıca kol ve dallarını oluşturmaktadır " (2018, s.36). Günümüzde mesleki müzik eğitimi konservatuvar, güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri, üniversitelerin eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri ile güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümlerinde faaliyet göstermektedir (Tarman, 2016, s.11).

Özengen Müzik Eğitimi

Dönmez'e göre "Amatör, Latince amo (aşk) kelimesinden türemiştir. Gerçek anlamıyla amatör müzisyen, müziğe sevgiyle bağlanmış kişi demektir" (Tüzlin, 2019, s. 11). Özengen kelimesi ise anlam olarak amatör kelimesini karşılamakta olup "Herhangi bir sanat dalında, salt eğilim ve isteği için çalışan kişidir" (http://kelimeler.gen.tr).

Zorunlu olmayıp müziği amatörce yapmak isteyen bireylere verilen eğitimdir. Özengen müzik eğitimi ile müziğe ya da müziğin belirli bir koluna istekli olan kişilerin, müziksel tatminkarlıklarını karşılamalarını sağlamak ve mümkün olduğunca bu isteklerini sürdürüp geliştirmek için gereken müzikal davranışları kazandırmak amaçlanmaktadır (Uçan, 2018, s.35). Özengen müzik eğitimi genellikle müzik eğitimcisi, çalgı eğitmeni gibi eğiticiler tarafından kurslarda, müzik dershanelerinde veya özel dersler yoluyla verilmekte olup, eğitici bulunamaması durumunda arkadaş, anne-baba ya da birtakım görsel ve yazılı yayınların yardımıyla da yapılması ve geliştirilmesi mümkün olmaktadır (Tarman, 2016, s. 10).

Genel Müzik Eğitimi

Uçan' a göre genel müzik eğitimi "İş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayrım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca-uygarca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar." (2018, s.34). Genel müzik eğitimi okul öncesi, ilk ve orta okul ile lise dönemlerinde her insana eşit bir şekilde verilen eğitimdir. Okul öncesi, ilköğretim düzeylerinde zorunlu iken lise ve üniversite seviyelerinde zorunlu değildir (Uçan, 2018, s. 34).

Genel müzik eğitimi ile bireylere müzik kültürü, asgari düzeyde müzik bilgileri, vatan, doğa, insan gibi konularda sevgi ve bilinç kazandırmanın yanında diğer bilimlerle ilgili derslerde müzikal anlatım ile öğrenmeyi duyuşsal yolla bireylere aktararak bilişsel olarak gelişimi sağladığı düşünülmektedir. Bu konuda genel müzik eğitimi sayesinde bireylere şarkı, türkü, marş vb. müzik formlarına ait eserler öğretilir ve duyuşsal olarak kazanımların sağlanması beklenilmektedir. Yaşadığımız coğrafya ve tarihimize bakıldığında bu kazanımların sağlanmasında en önemli rolü oynayan müzik formlarından birisinin marş olduğu öngörülmektedir. Yürüyüş olarak nitelendirilen ve düzenli yürüyüş ya da düzenli insan yürüyüşü anlamını taşıyan marş en yalın anlamıyla düzenli yürüyüş müziği ya da ezgisi anlamına gelmektedir (Uçan, 2022, s.21). Diğer bir tanıma göre müziğin temposuna uygun olarak adımların düzenini sağlayan müziklere marş adı verilmekte olup, sadece yürüyüş için değil belirli olayların milli hissiyatta bıraktığı izleri anlatmak için de yazıldığı bilinmektedir (Çağbayır, 2016, s.205). Bu tanımlardan

hareketle tarihi savaşlar ve destanlarla dolu Türk milleti için marşın, milli duyguların anlatılmasını sağlayan önemli bir müzikal ifade olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı Devleti'nden cumhuriyet dönemi ve sonrasında milli hissiyatı, ortak duygu, gelenek ve görenekleri içinde barındıran, insanı ve insanlığa olan saygı ve sevgiyi ve daha birçok konuyu anlatan marşlar bestelenmiştir. Türkler için marş kavramının oluşmasının öncüsünün mehter olduğu söylenebilir. Mehter, Farsça *mihter* kelimesinden türemiş olup dünyanın en eski askeri bandolarından birisi olan Osmanlı Yeniçeri Askeri Bandosu'dur (http://tr.wikipedia.org). Tarih boyunca yaptıkları savaşlar ile Türkler askeri kimliklerini kanıtlamış ve bu savaşçı özelliklerini müzik ile desteklemişlerdir (Erendil, 1992; akt. Vural, 2016, s. 30). Bu müzik ile destekleme durumu Osmanlı döneminde mehter ile kendini göstermiştir (Vural, 2016, s.30). Mehter müziğinin etkilerinin Avrupa'da hissedildiği ve Beethoven, Mozart gibi ünlü müzisyenlerin Türkler için marş formunda eserler yazdıkları bilinmektedir. Mehterhane II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla kapatılmış ve yerini Batı bandoları örnek alınarak kurulan Muzika-i Hümayun almıştır (Küçükçapraz, 2019, s.4). Bu yeni kuruluşla beraber batının çoksesli müziğinin de kendini göstermeye başladığı söylenebilir. Çokseslilik beraberinde bando repertuvarına yeni eserlerin girmesini sağlamış, operayı çok seven Abdülmecit'in bu sevgisi ve yapılan bu temsillerin kurulan kuruluştaki müzisyenlerin sanat eğitimi bakımından kuvvetlendirilmesi fikrini oluşturmuş ve o dönemlerde temsili yapılan Berlioz, Bellini, Auber, Donizetti gibi bestecilerin operaları bando repertuvarına girmeye başlamıştır (Gazimihal, 1955, s. 53). Bu dönemde Donizetti'nin Mahmudiye ve Mecidiye marşları, Necip Paşa'nın Hamidiye marşı ve Guatelli'nin Marşı Sultan-i marşı Osmanlı'da milli marş olarak seslendirilmiştir (Küçükçapraz, 2019, s. 39). Ancak Osmanlı Dönemi'nde ortak bir milli marşın olmadığını Tarman " İmparator Willhelm Kanalı'nın açılışında tüm dünya milletlerinin savaş gemilerinin kanaldan geçişinde milli marşları çalınırken, ay yıldızlı bayrağa sahip olan geminin milli marşı bilinmediği için "Ay Dede" şarkısının söylenmesi, Reşadiye Savaş Gemisi'nin kızaktan indiriliş töreninde Türk heyetinin, diğer denizcilerin kendi milli marşlarını söylemeleri üzerine güç durumda kalıp "Entarisi ala benziyor, Sultan Reşat bana benziyor" gibi şarkıları söylemeleri ortak bir milli marşın olmamasının en üzücü hatıralarıdır." olarak dile getirmiştir (Tarman, 2013, s.34). Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde İstiklal Savaşı sırasında Büyük Millet Meclisi tarafından milli marş için yarışma düzenlenmesi kararlaştırılmış Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 500 lira ödül ile 25 Ekim 1920 yılında Hakimiyet-i Milliye gazetesinde ilan edilmiştir (http://aa.com.tr). Güfte yarışmasına 724 şiir gönderilmiş ve bunlardan 7 tanesi meclise sunulmuştur (Sağer, 2010, s. 217). Bu şiirlerden Mehmet Akif Ersoy'a ait olan güfte Gazi Mustafa Kemal önderliğinde meclis üyeleri tarafından oy birliğiyle kabul edilmiştir (Üngör, 1966; akt. Sağer, 2010. s. 217). Güftenin belirlenmesinden sonra sıra milli marşın bestelenmesine gelmiş ve 1922 yılında Maarif Vekilliği tarafından beste yarışması ilan edilmiştir. Beste yarışması güfte kadar ilgi görmemiş sadece 24 besteci yarışmaya katılım sağlamıştır. Besteciler kendi çevrelerinde eserlerini yaymaya başlamışlar Edirne ve civarında Ahmet Yekta Madran'ın, İzmir ve çevresinde İsmail Zühtü'nün, Ankara'da Zeki Üngör'ün ve İstanbul'da Zati Arca ile Ali Rifat Çağatay'ın besteleri icra edilmiştir (Üngör, 1966, s. 71). Besteler arasında seçim yapılabilmesi için Paris Konservatuvarı'na gönderilmesi öne sürülmüş ancak Tunalı Hilmi Bey'in Ankara'da heyet kurma fikri kabul edilerek Maarif Vekilliği tarafından kurulmuş olan İlmi Heyet seçim için görevlendirilmiştir (Nalbantoğlu, 1964, s. 151). Beste yarışmasının sonucunda ilk olarak Ali Rifat Çağatay'ın bestesi milli marş olarak seçilmiş Ankara Hükümeti tarafından bakanlıklara ve okullara notaları iletilmiştir. Ancak kısa bir süre sonra marşın bestesine itirazlar başlamış yaklaşık 1 yıl sonra marş iptal edilip

yeni bir komisyon kurularak yarışmaya gönderilen bestelerin tekrar değerlendirilmeye alınması kararlaştırılmıştır (Çetin, 2003, s. 40). Aynı dönemlerde Muzikay-i Hümayun şefi Zeki Üngör 11 Mart 1924 tarihinde Ankara Palas Otelde Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'nin yaptığı gecede konser vermiş kendi bestesi olan İstiklal Marşı'nı Cumhuriyet Marşı adıyla Atatürk ve eşi Latife Hanım kapıda göründüğü anda seslendirmiştir. Büyük beğeni toplayan marşın icrasından sonra Zeki Üngör Atatürk'e doğru ilerleyip marşımızın bu olduğunu söylemiş ve Atatürk ise çok beğendiğini ifade etmiştir. 1930 yılının ardından Zeki Üngör'ün marşı milli marşımız olarak kabul edilmiştir (Çağbayır, 2016, s. 285). Cumhuriyetten sonra sanat alanında yapılan reformlarla birlikte ülkemiz bestecilik bakımından Türk beşleri olarak adlandırılan Cemal Reşit Rey, Ahmet Adnan Saygun, Hasan Ferit Alnar, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kazım Akses dışında ileri kuşak çağdaş dönemde Muammer Sun, Cenan Akın, Saip Egüz gibi bestecilere kavuşmuş ve bu sayede İstiklal Marşı'mızın haricinde milli birlik bütünlüğümüzü anlatan, milli duyguları kabartan en önemlisi tarihimizi bizlere müzikle anlatma amacı taşıyan yeni eser ve marşların yazılması yolunda önemli adımlar atılmıştır.

Cumhuriyet tarihimiz boyunca milli servetlerimizden olan marşlarımızın genel müzik eğitimi kapsamında öğretilmesi milli kimliğimiz açısından oldukça önem arz etmektedir. Genel müzik eğitimi sürecinde ise marşların künyeleri ve eğitim müziği özelliklerinin sistematik bir bilgi olmaması eğitmenler tarafından olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Bu noktada ülkemizin genel müzik eğitiminde öğretilen marşların tespiti, bu marşların doğru künye bilgileri ve eğitim müziği açısından incelenmesi hem kılavuz olması açısından hem de yapılacak sonraki çalışmalara öncü olması açısından önemlidir. Tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi "Genel müzik eğitimi kapsamında öğretilen marşların künyeleri ve eğitim müziği açısından incelenmesi nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Bu ana problem temelinde şu alt problemlere yanıt aranmıştır;

1. Genel müzik eğitimi kapsamında öğretilen marşların künyeleri nasıldır?
2. Genel müzik eğitimi kapsamında öğretilen marşlar eğitim müziği açısından nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlenen Türk Marşlarının incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma deseninden faydalanılmıştır. Çalışmada müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurmak amacı ile görüşme çeşitlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren bir görüşme protokolü hazırlar (Türnüklü, 2000, s. 547). Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminin çalışmayı yapan kişiye sağladığı en önemli unsur görüşmenin daha önceden hazırlanmış bir görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeni ile diğer görüşme türlerine göre daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 283).

Görüşme sonucunda elde edilen verilerin incelenmesi amacı ile ise doküman analizinden faydalanılmıştır. Doküman analizi, araştırmacının bir problem durumu üzerine belli zaman aralıklarında üretilen dokümanların ya da bu problem durumu ile ilgili farklı zamanlarda birçok kaynak tarafından üretilmiş dokümanların analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Evren ve Örneklem

Bir araştırma için evren, soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2010). Bu araştırmanın evrenini müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen 44 marş oluşturmaktadır. Örneklem ise belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2009). Bu araştırmanın örneklemini müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen marşların tümü oluşturmaktadır. Bu durumda, yapılan araştırmada evrenin örneklemi temsil ettiği söylenebilir.

İncelenmek üzere marş havuzunun oluşması için 120 müzik öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Marş havuzunun oluşmasında görüş bildiren müzik öğretmenlerine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırma İçin Görüş Bildiren Müzik Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri

Yaş	***f***	***%***	**Mezun Olunan Lise Türü**	***f***	***%***
30 ve altı	40	33,3	Güzel Sanatlar Lisesi	74	61,7
31-35 arası	39	32,5	Düz Lise	26	21,7
36-40 arası	22	18,3	Anadolu Lisesi	8	6,7
41-45 arası	12	10	Diğer	12	10
46 ve üstü	7	5,8	Toplam	120	100
Toplam	120	100	**Görev Yapmakta Olduğu Coğrafi Bölge**	***f***	***%***
Cinsiyet	***f***	***%***	İç Anadolu Bölgesi	39	32,5
Kadın	80	66,7	Karadeniz Bölgesi	21	17,5
Erkek	40	33,3	Doğu Anadolu Bölgesi	17	14,2
Toplam	120	100	Marmara Bölgesi	15	12,5
			Akdeniz Bölgesi	9	7,5
			Ege Bölgesi	13	10,8
			Güneydoğu Anadolu Bölgesi	6	5
			Toplam	120	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin sayısal çoğunluğunun kadın, 35 yaş altı, güzel sanatlar lisesi mezunu ve İç Anadolu Bölgesi'nde görev yapmakta olduğu görülmektedir.

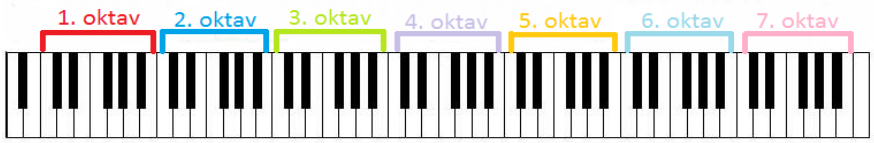
Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında incelenecek olan marşların seçilebilmesi için MEB'e bağlı ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinden görüş alınarak müzik derslerinde öğrettikleri Türk Marşları ve bestecileri istenmiştir. Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde kullanılan "Müzik Eğitimcisi Görüşme Formu"nda dört demografik bilgi sorusu bir tane ise açık uçlu bilgi edinme sorusu yer almaktadır. Müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 154 tane marş elde edilmiş, aynı olan marşlar örnekleme bir sefer dahil edilmiş ve toplamda analiz edilmek üzere 40 tane marş "Türk Marşları İnceleme Formu" kullanılarak analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen marş havuzundaki marşlar; künyeleri, tonalite/modalite/makam durumları, ses sınırları açısından eğitim müziği besteleme, müziksel işitme ve okul müziği alanlarında uzman olan üç eğitimci ile sözlü görüşme yapılarak belirlenmiş ve frekans yüzde biçiminde ilgili başlıklar altında tablolar halinde sunulmuştur.

Marş havuzundaki marşların ses sınırlarını göstermede kullanılan şifrelerin oktavlara göre isimlendirilmesi Şekil 1'de gösterilmiştir (Sonsel, 2013).

Şekil 1. Ses sınırlarını göstermede kullanılan şifrelerin oktavlara göre isimlendirilmesi

BULGULAR VE YORUM

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ilk alt probleminde müzik öğretmenleri görüşleri doğrultusunda elde edilen marşların künye bilgileri araştırılmıştır. Buna göre incelenen 40 marşın künye bilgileri Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2. Genel Müzik Eğitiminde Öğretilen Marşların Künye Bilgileri

No	Marşın Adı	Bestecisi	Söz Yazarı
1	Bayrağım	Ziya Aydıntan	Ziya Aydıntan
2	İzmir Marşı	Kurt Striegler	Mustafa Nermi
3	Vatan Marşı – Mülkiye Marşı	Musa Süreyya Bey	Cemal Edhem Yeşil
4	Ankara Marşı	Halil Bedii Yönetken	Mehmet Ali Ertekin
5	Mustafam	İsmail Lütfü Erol	İsmail Lütfü Erol
6	Gençlik Marşı	Felix Körling	Ali Ulvi Elöve
7	10. Yıl Marşı	Cemal Reşit Rey	Faruk Nafiz Çamlıbel Behçet Kemal Çağlar
8	İleri Marşı	Faik Canselen	Celal Emrem
9	Biz Atatürk Gençleriyiz	Muammer Sun	Muammer Sun
10	Hoş Gelişler Ola	TağıOşenyüzen	Mehmet Türker
11	Ankara'nın Taşına Bak	Ali Cihat Taşkın	Anonim
12	Cumhuriyet Marşı	Osman Zeki Üngör	Celal Emrem
13	İstiklal Marşı	Osman Zeki Üngör	Mehmet Akif Ersoy
14	Atam Marşı	Simay Dilcan	Simay Dilcan
15	Atatürk Çocukları	Muharrem Baz	Muharrem Baz
16	19 Mayıs Marşı	Muammer Sun	Muammer Sun
17	İzindeyiz	Faik Canselen	Faik Canselen
18	Plevne Marşı	Mehmet Ali Bey	Hafız Yaşar Bey
19	75. Yıl Marşı	Nejat Başeğmezler	İhsan Özkaynak
20	Bayrak Marşı	Halil Bedii Yönetken	Hasan Ali Yücel
21	Öğretmen Marşı	Cevad Memduh Altar	İsmail Hikmet Ertaylan
22	Harp Okulu Marşı	Cevdet Şakir Çetinel	Cevdet Şakir Çetinel
23	Akdeniz Marşı	Leyla Saz	Semih Fırat
24	Sakarya Marşı	Ahmed Cemaleddin Cinkılıç	Ahmed Cemaleddin Cinkılıç
25	Dumlupınar Marşı	Ziya Aydıntan	İzzet Ulvi

26	Atatürk Ölmedi	Erdoğan Okyay	Erdoğan Okyay
27	100. Yıl Atatürk Marşı	Nevit Kodallı	Feyzi Halıcı
28	Çanakkale Marşı	İhsan Ozanoğlu	İhsan Ozanoğlu
29	Atam	Ziya Aydıntan	Ziya Aydıntan
30	15 Temmuz Demokrasi Marşı	Hanefi Söztutan	Necmi Çiçekçi
31	Eski Ordu Marşı	Ali Rıza Şengel	Ali Rıza Şengel
32	Cumhuriyet Çocukları	Muharrem Baz	Muharrem Baz
33	Karadeniz Marşı	Muhlis Sabahattin Ezgi	Muhlis Sabahattin Ezgi
34	100.Yıl Marşı	Mehmet Efe	Şermin Yaşar - Mehmet Efe
35	Cumhuriyet	Sefai Acay	Sefai Acay
36	Adımız Andımızdır	Ahmet Muhtar Ataman	Behçet Kemal Çağlar
37	50. Yıl Marşı	Necil Kazım Akses	Bekir Sıtkı Erdoğan
38	İlelebet Cumhuriyet	Kutman Canay	Dilara Ağaoğlu Canay
39	23 Nisan	Halil Bedii Yönetken	Halil Bedii Yönetken
40	Cumhuriyet Güneşi	Yalçın Tura	Yalçın Tura

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde müzik öğretmenleri görüşleri doğrultusunda elde edilen marşların tonalite/modalite/makam durumları ve ses sınırları incelenmiştir. Buna göre incelenen 44 marşın ikinci alt probleme ilişkin bulguları tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. Genel Müzik Eğitiminde Öğretilen Marşların Tonalite/Modalite/Makam Durumları ve Ses Sınırları

No	**Marşın Adı**	**Tonalite/Modalite/Makam**	**Ses Sınırları**
1	Bayrağım	Re Majör	Do4-Re5
2	İzmir Marşı	Mi Minör	Re#4-Mi5
3	Vatan Marşı – Mülkiye Marşı	Do Majör	Si3-Fa5
4	Ankara Marşı	Re Minör	Do4-Mib5
5	Mustafam	Fa Minör	Do4-Re5
6	Gençlik Marşı	Do Majör	Si3-Mi5
7	10. Yıl Marşı	Fa Majör	Do4-Re5
8	İleri Marşı	Sol Majör	Do#4-Mi5
9	Biz Atatürk Gençleriyiz	Do Minör	Do4-Mib5
10	Hoş Gelişler Ola	Sol Majör	Re4-Mi5
11	Ankara'nın Taşına Bak	Re Karar	Re4-Do5
12	Cumhuriyet Marşı	La Majör	Do#4-Mi5
13	İstiklal Marşı	Sol Minör	Do#4-Sol5
14	Atam Marşı	La Minör	Mi4-Fa5
15	Atatürk Çocukları	Sol Minör	Re4-Sib4
16	19 Mayıs Marşı	Sol Minör	Do4-Mib5
17	İzindeyiz	Fa Majör	Do4-Fa5
18	Plevne Marşı	Mi Minör	Si3-Re5
19	75. Yıl Marşı	Sol Majör	Re4-Mib5
20	Bayrak Marşı	Do Majör	Do4-Re5
21	Öğretmen Marşı	Sol Majör	Si3-Re5
22	Harp Okulu Marşı	Mib Majör	Si3-Mi5
23	Akdeniz Marşı	Do Majör	Si3-Do4
24	Sakarya Marşı	Do Minör	Si3-Mi5
25	Dumlupınar Marşı	Re Majör	Do4-Re5
26	Atatürk Ölmedi	Re Minör	Re4-Re5
27	100. Yıl Atatürk Marşı	Sol Majör	Re4-Mi5

28	Çanakkale Marşı	Do# Minör	Si3-Si4
29	Atam	Fa Majör	Do4-Re5
30	15 Temmuz Demokrasi Marşı	Re Minör	Sol3-La4
31	Eski Ordu Marşı	La Minör	La4-Sol5
32	Cumhuriyet Çocukları	Re Minör	Re4-La4
33	Karadeniz Marşı	Do Majör	Mi4-Fa5
34	100.Yıl Marşı	Si Minör	Si3-Re5
35	Cumhuriyet	Do Majör	Do3-Do4
36	Adımız Andımızdır	Sol Majör	Re4-Mi5
37	50. Yıl Marşı	Sol Minör	Re4-Fa5
38	İlelebet Cumhuriyet	Do# Minör	Do#4-Do#5
39	23 Nisan	Do Majör	Do4-La4
40	Cumhuriyet Güneşi	Mi Minör	Do4-Re5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel müzik eğitimde sıkça kullanılan ve müzik öğretmenleri görüşleri sonucunda belirlenen 40 marş araştırma kapsamında farklı açılardan incelenmiştir. Araştırma sonucunda bir marşın bestecisinin yabancı, 39 marşın bestecisinin Türk, bir marşın ise sözlerinin anonim olduğu sonucuna varılmıştır. Her kaynakta söz yazarları ve bestecilerinin farklı yer aldığı marşların doğru söz yazarları ve bestecilerinin tek bir kaynakta toplanabilmesi için en güvenilir kaynaklara gidilmeye çalışılmış ve çelişki bulunan yerlerde Askeri Bando arşivinden yardım alınmıştır. Böylece ilgili marşların künyeleri konusunda en güncel ve doğru bilgiler sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında marşların tonalite/modalite/makam durumları ve ses sınırları incelenmiştir. İncele sonucunda marşlardan 20 tanesinin majör tonda yazıldığı, 19 tanesinin minör tonda yazıldığı, birinin ise herhangi bir tonalite, modalite ve makam seyrine uymadığı ve Re kararlı yazıldığı tespit edilmiştir. Ses sınırları incelenen marşların en kalın sesi Si3, en ince sesi ise Sol5 sesi olarak tespit edilmiştir.

Müzik eğitimimiz için önemi çok büyük ve tartışmasız olan marşların incelenmesi ve müzik öğretmenleri için kılavuz haline getirilmesi alan için oldukça önem taşımaktadır. Bu noktada araştırmadaki çalışma grubundan başka bir grupla elde edilecek marşların eğitim müziğinin farklı açılarından incelenmesi oldukça faydalı olacağı için önerilmektedir. Eğitim müziği dağırımızın yapıtaşlarından olan marşlarımız gibi yine temelini oluşturan türkülerimizin de yörelere göre eğitim müziğine taşınması ve akademik araştırılmalarda yer alması dağarımızın genişlemesi ve güncellenmesi için oldukça önemli ve gereklidir. Eğitim müziği alanında çalışma yapan araştırmacıların bu alanlara yönelmesi ve bu eksikliğe yönelik analizler yapması önerilmektedir.

Etik İlkeler

Bu araştırmada doküman incelemesine yönelik bir yöntem kullanıldığı ve marşların içerikleri analiz edildiği için etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma kapsamında her iki yazar da ortak katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Bu makalenin yazarları çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması içerisinde değildir.

KAYNAKÇA

Baydu, U. (2016). *Müzik terimleri sözlüğü*, Akıl Fikir Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.

Cevizci, A. (2010). *Eğitim sözlüğü*, Say Yayınları.

Çağbayır, Y. (2016). *İstiklal Marşı'nın tahlili*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.

Çetin, M. (2003). *İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1. Baskı.

Demirel, Ö. (2005). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Pegem Akademi Yayınları.

Demirel, Ö. (2010). *Eğitim Sözlüğü,* Pegem Akademi.

Gazimihal, M. R. (1955). *Türk askeri muzikaları tarihi*, Maarif Basımevi.

Özengen. (2022, 2 Ekim). In TDK. https://kelimeler.gen.tr/ozengen-nedir-ne-demek-244984

Eğitim. (2022, 25 Eylül). In Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/E%C4%9Fitim#:~:text=E%C4%9Fitim%2C%20bireyin%20davr
an%C4%B1%C5%9Flar%C4%B1nda%20kendi%20ya%C5%9Fant%C4%B1s%C4%B1,%C3%B6%C4%9Frenim%20gibi%20kavramlarla%20s%C4%B1k%C3%A7a%20kar%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r%C4%B1lmaktad%C4%B1r.

Mehter. (2022, 10 Ekim). In Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Mehter

Uslu, S. (2022). https://www.aa.com.tr/tr/gundem/istiklal-marsinin-yazilis-sureci-ve-kabulu-meclis-arsivlerinde/2531544, İstiklal Marşı'nın Yazılış Süreci ve Kabulü Meclis Arşivlerinde, (10 Ekim 2022).

Küçükçapraz, S. (2019). *Mehterhane'nin Kapatılmasından Günümüze Askeri Müzik (1826'dan Günümüze),* (Tez No. 589225) [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü] YÖK Tez Merkezi.

Nalbandoğlu, M. (1964). *İstiklal Marşımızın tarihi*, Cem Yayınları.

Platon, (MÖ470-399). *Politeia*, çev. Eyüboğlu, S. & Cimcoz, M.A. (2019), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sağer, T. (2010). İstiklal Marşı Besteleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(5), 214-226.

Say, A. (2009). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Sonsel, Ö. B. (2013). *İlkokullarda öğretilen okul şarkılarının öğrencilerin ses sınırlarına uygunluk durumları (Ankara ili örneği).* (Tez No. 330264) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Tez Merkezi.

Tarman, S. (2013). *Doğumunun 130. yılında Atatürk ve müzik*. Müzik Eğitimi Yayınları, 2. Basım.

Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri*, Müzik Eğitimi Yayınları.

Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6*(4). (543 - 559)

Tüzlin, N.V. (2019). *Özengen Müzik Eğitiminin Eğitim Fakülteleri Özel Yetenek Sınavları Açısından İrdelenmesi,* (Tez No. 587409) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi] YÖK Tez Merkezi.

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi*, Arkadaş Yayınevi.

Üngör, E. (1966). *Türk marşları*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Vural, T. (2016a). Mehter Geleneğinin Yaşayan Kimliği, *The Journal of Academic Social Science Studies, 4*(46), 29-40. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3312

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 7. Baskı. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

It is very important for our national identity that our anthems, which are one of our national wealth, are taught within the scope of general music education throughout our Republican history. In the process of general music education, the fact that the tags of the anthems and the characteristics of educational music are not systematic creates a negative situation for the instructors. At this point, it is important to determine the anthems taught in the general music education of our country, to examine these anthems in terms of correct tag information and educational music, both as a guide and as a pioneer in future studies. In the light of all this information, the problem statement of the research was determined as "What is the examination of the anthems taught within the scope of general music education in terms of their dog tags and educational music?" On the basis of this main problem, answers to the following sub-problems were sought:

1. What are the dog tags of the anthems taught within the scope of general music education?

2. How are the anthems taught within the scope of general music education in terms of educational music?

Method

In this study, which aims to examine the Turkish Anthems determined in line with the opinions of music teachers, qualitative research design was used. In the study, semi-structured interview method, one of the interview types, was used to consult the opinions of music teachers. For a research, the universe is a large group of living or inanimate beings (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2010) from which the data (measurements) needed to answer the questions are obtained. The universe of this research consists of 44 anthems obtained in line with the opinions of music teachers. The sample is a small cluster selected from a certain universe according to certain rules and whose competence to represent the selected universe is accepted (Karasar, 2009). The sample of this research consists of all the anthems obtained in line with the opinions of music teachers. In this case, it can be said that the universe represents the sample in the research. In order to select the anthems to be examined within the scope of the research, the Turkish Anthems and composers they taught in music lessons were requested from

the music teachers working in secondary schools and high schools affiliated to the Ministry of National Education. The "Music Educator Interview Form" used in the interviews with music teachers includes four demographic information questions and one open-ended information acquisition question. In line with the opinions of music teachers, 154 anthems were obtained, identical anthems were included in the sample once, and 40 anthems were analyzed using the "Turkish Anthems Examination Form" to be analyzed in total. The anthems in the obtained starter pool were determined by verbal interviews with three educators who are experts in the fields of tags, tonality/modality/maqam status, educational music composing in terms of sound limits, musical hearing and school music and presented in tables under the relevant titles in the form of frequency percentage.

Findings

The 40 anthem, which is frequently used in general music education and determined as a result of the opinions of music teachers, has been examined from different perspectives within the scope of the research. As a result of the research, it was concluded that the composer of one anthem was a foreigner, the composer of 39 anthem was Turkish, and the words of one anthem were anonymous. In each source, the most reliable sources were tried to be reached in order to gather the correct songwriters and composers of the anthems, where the songwriters and composers were different, and help was received from the Military Bando archive in contradictory places. Thus, the most up-to-date and accurate information about the tags of the relevant anthems was tried to be provided.

Conclusion and Discussion

Within the scope of the research, tonality/modality/maqam status and sound limits of the anthems were examined. As a result of the examination, it was determined that 20 of the anthems were written in major tone, 19 of them were written in minor tone, one of them did not match any tonality, modality and maqam course and Re was written decisively. The thickest sound of the starters whose sound limits are examined is Si3 and the thinnest sound is Sol5.